

מהנשא? מלחמת ששת הימים עוררה יותר

כיצד הם שתקו?

כשמתעניינים אצל יהודים מבוגרים בארצות הברית מתי הם שמעו לראשונה על זוועות השואה, הם משיבים בדרך כלל שרק אחרי המלחמה התחילו לדלוף הסיפורים על ההתרחשויות הנוראות באירופה. במשך שנות המלחמה, הם אמנם ידעו שמשתוללת מלחמה גדולה וידעו שבכללות היהודים סובלים, אבל לא ידעו יותר מזה.

לפני שנים הופיע ספר בשם "נקבר על ידי ה'טיימס' [?] השואה והחשוב שבעיתוני ארה"ב". הספר חוקר את התנהלותה של העיתונות בארה"ב בזמן המלחמה. החוקרת שכתבה את הספר מתמקדת בעיתון החשוב ביותר בימים ההם בארה"ב [?] ה"ניו יורק טיימס", ובודקת האם הוא דיווח על מוראות השואה בזמן אמת.

החוקרת גילתה שבמשך ששת שנות המלחמה, הנושא של השואה הוזכר ב"ניו יורק טיימס" "קרוב ל-1200 פעמים. ביניהם ישנן כתבות שמפרטות בדיוק כמה יהודים נרצחו ובאלו מקומות וכו'. ואם-כן נשאלת השאלה כיצד הפרסום בעיתונות לא עורר את דעת הקהל בארה"ב?

התשובה פשוטה וכואבת: העיתון אכן נתן פומבי לזוועות המלחמה, אבל הוא הצניע את הכתבות הללו בעמודי הפנים ובכתבות קצרות שלפעמים אפילו לא היו להן כותרות. מתוך ה-1200 כתבות הללו שפורסמו במשך ששת שנות המלחמה, רק 26 מהן הגיעו לעמוד הראשון של ה"ניו יורק טיימס" (ולא בגלל שהיו להם חדשות חשובות יותר).

החוקרת מגלה בספרה שלמעשה זו היתה מדיניות מכוונת של הבעלים של העיתון, ארתור סלצברגר, שהיה לצערנו יהודי שהאמין שהיהדות היא דת, אך היא לא עם או משפחה. הרעיון ש"כל ישראל אחים" היה זר לו, והוא שלל את המושג של ערבות הדדית. לפיכך הוא לא הרגיש שום שייכות הדדית או אחריות כלפי יהודים שנהרגים ונרצחים באירופה רח"ל.

יתרה מזו: המו"ל חשש שהעיתון יקבל דימוי של עיתון יהודי, שכן עם העיתון ידווח יותר מידי על הבעיה היהודית הרי שהוא יאבד את האובייקטיביות שלו. כל העובדים תחתיו ידעו והכירו את הלך רוחו של ה"בוס" ואת רגישותו לנושא הזה, ולכן הכתבים והעורכים השתדלו להצניע את כל הסיפור של השואה.

ה"ניו יורק טיימס" היה בשעתו העיתון המוביל בארה"ב, והוא זה שהיה אמור לפרסם חדשות בין-לאומיות, ולכן באופן טבעי כל העיתונים האחרים צעדו בעקבותיו והלכו בדרכו. זהו הסבר טכני נכון ומכאיב. אבל עדיין צריך לנסות להבין כיצד קרה הדבר, שכל העולם היהודי לא יצא מגדרו כדי לעשות משהו בתקופת השואה.

הניצחון שהרים את המורל

השבוע אנחנו קוראים בפרשת יתרו על מתן תורה. הקב"ה ירד על הר סיני כדי לתת את עשרת הדברות, וכהכנה לזה אנחנו קוראים: "וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה." ההכנה למתן תורה היתה תקיעת שופר חזקה ועוצמתית מאד. ושוב התורה מספרת לנו ש"ויהי קול השופר הולך וחזק מאד" (שמות יט, יט).

מדוע נשמעה דווקא תקיעת שופר כהכנה למתן תורה? הנביא עמוס מסביר שהמטרה של תקיעת שופר היא "היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו" (עמוס ג, ו). המטרה של השופר בחיי האדם היא לגרום להתעוררות וזעזוע חזק. הקב"ה רצה לעורר ולזעזע את עם ישראל במתן תורה כמו שכתוב "ויחרד כל העם אשר במחנה".

הרבי אומר שגם לפני ביאת המשיח כתוב שתהיה תקיעת שופר, ולא פעם אחת בלבד אלא פעמיים. כפי שמובא בנביאים: הנביא זכריה אומר "וה' בשופר יתקע והלך בסערות תימן", והנביא ישעיהו אומר "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול".

מסביר הרבי שאין הפירוש כפשוטו שצריך לשמוע ממש תקיעה של שופר, אלא שזה יתרחש "על-ידי מאורעות מזעזעים שיזעזעו את העולם בכלל ואת בני ישראל בפרט". והזעזוע הזה הוא הוא "התקיעת שופר".

הרבי דיבר על כך מיד אחרי מלחמת ששת הימים ואמר שבדורנו היו כבר "שתי תקיעות שופר" שכבר עוררו וזעזעו את העם היהודי; המאורע הראשון היה מלחמת העולם השנייה [1] השואה, והמאורע השני היה מלחמת ששת הימים.

ה"שואה" היתה תקיעת שופר מחרידה ונוראה שהזכירה לכולם שהם יהודים ואי אפשר לברוח מזה. גם אלו שרצו להכחיש את יהדותם "זכו" לתזכורת כואבת שהם יהודים. ועל כך התנבא הנביא זכריה שאמר "וה' בשופר יתקע והלך בסערות תימן" [2] זוהי מלחמת העולם השנייה שהביאה "סערה" וסופה לעולם.

תקיעת השופר השנייה הייתה מלחמת ששת הימים שגם היא זעזעה כל יהודי בכל מקום שהוא.

הרבי חידד ואמר שתקיעת השופר הראשונה, השואה, למרות כל הגזירות והשמדות הנוראות, הרי שלפועל היא לא הצליחה לזעזע ולעורר את כללות יהודי העולם שלא סבלו ישירות מהשואה. הם אכן שלחו צ'ק ותרמו תרומות ואפילו אמרו פרק תהילים, אבל המשיכו בחיי השגרה שלהם.

משא"כ מלחמת ששת הימים עוררה יהודים בכל מקום בעולם. מהדמוקרטיה

החזקה ביותר בעולם, ארצות הברית, ועד הדיקטטורה החזקה בעולם [?] ברית המועצות, וכל מה שביניהם. כולם עמדו בהתעוררות עצומה והיו מוכנים לעשות הכל כדי לעזור ולסייע ליהודים בארץ הקודש. גם בכסף, גם ברוח ההתנדבות להגן על הארץ בגופם, וגם היו מוכנים להוסיף בתורה ובמצוות ועל ידי זה לעזור להגן על הארץ (ראה 'תורת מנחם' כרך נא [תשכ"ח] עמ' 210 ואילך). מדוע באמת מלחמת ששת הימים [?] תקיעת השופר השניה [?] היתה יותר אפקטיבית ויעילה מתקיעת השופר הראשונה במלחמת העולם השניה?

אולי ניתן לומר שבשואה התרחשו צרות והשמדות נוראות, ולנוכח המצב הזה יהודים לא הצליחו להתעורר, אלא אדרבה המצב דיכא ודכדך אותם יותר והבריח אותם מהרצון להיות יהודים. משא"כ במלחמת ששת הימים התרחשו ניסים גלויים לעיני כל העמים; כולם ראו כיצד הצבא הישראלי הקטן הצליח להביס שלוש צבאות של מדינות ערביות חזקות. ויתרה מזו: הצבא כבש את ארץ ישראל התנ"כית, ירושלים, יהודה ושומרון וכו'.

הניצחונות הללו הרימו את המורל וגרמו לגאווה יהודית עצומה. יהודים בכל העולם קיבלו "גאון יעקב" והרגישו כבוד להיות חלק מעם ישראל, ולפיכך נגרמה התעוררות חיובית כזאת.

יש לנו עתיד מזהיר

גם בימינו ישנן שני דרכים לעורר יהודים ולהניע אותם לפעולה חיובית. ישנם כאלו שמהלכים אימים על הקהילה היהודית בארה"ב, הם מנפנפים עם ה"פיו" סטודי שגילה שיש 78 אחוזי התבוללות והם מפחידים את כולם שמתחוללת "שואה" רוחנית, ולכן חייבים להתעורר ולעשות פעולות עבור העם היהודי, אבל בפועל הדרך הזאת לא גורמת להתעוררות והציבור נשאר אדיש.

השיטה של חב"ד היא דרך של חיוב, להדגיש את הגידול המבורך בחינוך היהודי בארה"ב. היום ישנם הרבה יותר ילדים בבתי ספר היהודיים בארה"ב מאי פעם בעבר. אלפי ילדים יהודים הולכים בכל שנה למחנות קיץ יהודיים. ישנם רבבות יהודים שאוכלים כשר, ומיליונים של יהודים שגאים ביהדותם בראש מורם .

לכן אפשר להודיע ולהכריז בקול גדול שלעם היהודי יש עתיד משגשג, מזהיר ומבטיח, וכדאי לכל אחד להצטרף אליו ולהיות חלק ממנו.